XI-ik évfolyam. 50-ik szám. Kőszeg, 1891. deczember 13-án.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt. *Egyes szám ára 10 kr.* Előfizetési pénzek és reclamatiók a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztőségi iroda: a táblaház iskola-utczai részében. (Szerkesztővel értekezhetni d. e. 10 órától, d. u. 1-ig.) *Kiadói iroda:* városkör 81. sz. a nyomdában.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez intézendők; mindenkor csütörtökön estig. Megjelenik minden vasárnapon. *Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.*

Istápoljuk szegény gyermekeinket!

Alig találunk humánusabb dolgot, a szegény gyermekekről való gondoskodásnál. Ama nagyszámu nyomorultból, kiket szülői könnyelmüség veszni hagyna, s bün és gonoszság magával sodorna, legalább egy részt mindig megment a társadalom. A humanismus sohasem gyakorolta bőkezüségét a szegény gyermekekkel szemben oly nagy mértékben, mint mostanában. A kereszténységen alapuló modern társadalomnak legszebb és legjogosultabb vivmánya a társadalmi osztályok egyenjogusága s a szellemi tehetségeket megillető előnyök elismerése mellett még az, hogy a szegény gyermekek létkérdésén kivül azok tehehetségeinek kimüvelésével is foglalkozik, sőt arra rendkivüli nagy gondot fordit. A fennálló tan- és nevelő-intézetek, közművelődési egyesületek és jótékony alapitványok ezt czélozzák; ezek nyujtanak módot a szegény gyermeknek, hogy magát tehetség és szorgalom mellett felküzdje és majdan megfelelő társadalmi állást biztositson magának. Kőszeg bőviben van a humanus intézeteknek és elég nagylelküen gondoskodik szegényeiről. Minduntalan kinálkozik a lakosságnak alkalom a jó cselekedetek gyakorlására. Csak a minap is 248 szegénysorsu tanulót mentett fel a kath. iskolaszék a tandij fizetése alól. És mindamellett még mindig marad tenni való. Mindennapi dolog még nálunk is, hogy az iskolamulasztási kimutatások szegénységi okot, a ruhátlanságot tüntetik fel. A szegénység szomoru ténye elleuében pedig a törvény szigora is megtörik és ugyszólván veszve van a szegény szerencsétlenek szellemi haladása, hacsak valami jótékony sziv meg nem könyörül rajtuk, megszerezvén számukra a nélkülözhetlen téli ruhát.

A könyörületes szivekhez folyamodott mostanában a város két jótékony nőegyesülete. Ezek istápolják a szegénységet, ezek szokták szegény iskolásgyermekeinket meleg ruhával ellátni. Adjunk nekik, hogy minél több jót tehessenek! Az általuk inditott nemes mozgalomnak még a szokottnál is nagyobb lendületet adjon a közeledő szent karácsony ünnepe. Vannak pillanatok, midőn a felebaráti szeretet lángja élénkebben pislog, midőn embertársaink sorsát jobban a szivünkön viseljük. A Megváltó születésének nagy napját előre jelező langy fuvalom lengje át a társadalom tehetősbjeit s ez buzditsa humanus cselekedetekre. Általánosan bevett szokás Jézus születésének emlékére a gyermekeket karácsonyfával lepni meg. Csakhogy hány szegény szülő van, kinek még annyija sem jutott a földi javakból, a miből gyermekeit ruházni, elégségesen táplálni képes lenne? Az ilyenekért a társadalom lesz, társadalmi uton gondoskodnak a szegények karácsonyfájáról, szegény gyermekek meleg ruházatáról. A társadalomnak gondoskodnia kell, hogy a szegény gyermekek egészségileg is fejlődhessenek, hogy a szellemi haladásukra kivánható eszközökben ne szükölködjenek. És nem első szükséglet-e az, hogy az iskolázás lehetővé tétessék a szegény gyermekek részére? Bizonyára az. Azért tegyünk tehetségünkhez mérten és adjunk szegény gyermekek ruhájára nőegyleteinknek. A kis Jézus majd megfizet érette.

Tegyünk a népért.

(Folytatás.)

A város messze van, tán nagy dolog idő is állott be, mely akadályozza, hogy ily hosszu utat tegyen, de meg a városban csak nagyobb pénzintézetektől vehetne kölcsönt, mely miatt kezeseket kellene szereznie, vagyonát megbecsültetnie, betábláztatnia és igy oly hosszu pocessus után juthatna segélyhez, hogy mire azt megkapná akkorra már tán romlása be is következett. De még egyéb is visszatartja attól, hogy ide forduljon. Egyszerü korlátolt eszével fél a nagy urakhoz menni, könyörgésével alkalmatlankodni; tartozkodóbb, semhogy a takarékpénztár ajtaján hetekig tartó habozás nélkül bemerne lépni s fél is, hogy ott lecsalják, mert az ismeretlen urakban nem hisz, azt tartja róluk hogy azok az ő eszén tul akarnak járni.

Ezért igy megy aztán a falusi szatócshoz, korcsároshoz, vagy a jó ég tudja elősorolni még mi minden titulus alatt szereplő apró uzsoráshoz; ezt ismeri, találkozik vele minden nap, látja hogy az barátságosan, biztatólag beszél vele s hamar adja azt a kis pénzt, melyre neki égető szüksége van — és felveszi tőle bár mily kamatra. Oly pénzhez jut melyet pontosan nem kell fizetnie, hanem lejáratkor még adnak is hozzá szivesen, könyen jut segélyhez nem szorongatják érte s igy bőven költekezik.

Mikor pedig fizetésre kerül a sor: ugy elszámol hitelezője hogy akár a koldusbothoz folyamodjék. Akkor elkeseredik, a bóditó pálinkában keresi kétségbeesése orvosságát és a kicsapongó élet elszoktatja a munkától végkép, s igy vagyonának utolsó romjai is a korcsáros zsebébe kerülnek. És szomoru példáján nem okulnak még sem, mert alig van oly kisebb gazda, ki meg ne szorulna s annak gyors segélyt a mostani viszonyok között csak az uzsorás ad, kinek hálójából menekülni nem tud a ki egyszer bele került.

Ezen segiteni kell nem csak a földet turó szegény nép, hanem a köz érdekében is.

Egy józan életü, vagyonos, erkölcsös érzületü földmüvelő osztály képezheti ma nálunk az állami és társadalmi rend legszilárdabb alapját.

Alkalmat kell tehát nyujtani arra, hogy a nép anyagi helyzete javuljon, mert ez maga után vonja a

TÁRCZA.

A rossz gyomor.

Irta: **Dr. Békésy Gyula.**

(Vége.)

Valaki jellemzésképen azt mondta Schopenhauerről, hogy ő a gyomorhurutosok bölcsésze. Egyaránt találó jellemzés Schopenhauerre ugy, mint az idült gyomorhurutosokra. Az ő kétségbeejtő filozofiájának valóságos megszemélyesitői az idült gyomorhurutban szenvedők. A gyomor aránylag csekély kóros elváltozása mellett sajátságos intenzitással támadja meg a baj a beteg kedélyét, karakterét, egész szellemi életét. Valóban a legszánalomra méltóbb betegek! Halvány, beesett arcz, szenvedő kifejezés, apathiás élettelen szemek, lesoványodott tagok nehézkes, huzott-vonott járás jellemzi őket. Egészben véve akarat és erély nélküli nehéz szenvedő benyomását teszik. És tényleg sulyosan szenvedők. Állandóan önmagukkal, betegségükkel foglalkoznak, sokkal nagyobbnak képzelik, mint a minő tényleg s más sulyosabb betegségekkel azonositják. Szóval belőlük válnak a legmakacsabb képzelgő betegek. Minden munkakedvük, akaraterejük odavész, a legkisebb eseményben is pesszimizmusra hajlandók, elégedetlenek. Az ilyen egyén a társaságot kerüli, embergyülölővé lesz, hisz mihamar belátja, hogy a társaságban élvezhetetlen, mert kiszáradt belőle minden kedély. Igen hajlandók az efajta betegek a végnélküli panaszolkodásra. Valóságos kéjjel sorolják fel néha az igazság határán tul is haladva, szenvedéseiket, a miket betegségük, az emberek a sors szereznek nekik. Tényleg rendesen étvágytalanok, vagy ha előlép is a vágy az evésre, nem ritkán csupán az étel megpillantása undort ébreszt bennük; alig néhány falat után erőt vesz rajtuk a jóllakottság érzése, nyomás, néha fájdalmak a gyomor táján, szorongás érzete a mellkasfélen, szivdobogás, puffadtság és számos más tünet a gyomor és az egész emésztő csatorna részéről. Ezek egyike sem sulyosabb természetü s mégis igen kinos, kellemetlen érzést okoznak a betegnek. Gyakori nálok a fejfájás, néha szédülés, hányás, különösen iszákosok és mértékletlen dohányzók gyomorhurutjánál.

Természetesen, a beteg minden lehetőt megpróbál állapota javitására, s tény, hogy bár nem rendelkezik az orvosi tudomány oly gyógyszerrel, mely minden esetben biztosan meghozná a kivánt javulást, mindamellett egyénenkint tünetileg kezelve a beteget, a gyógyulás sokszor nem illuzórius. A szigoruan betartott mértékletes étrend, könnyü étkezés, mozgás, szórakozás, kellő szabad levegőn való tartozkódás egymaga biztositaná legtöbb esetben a kiépülést. Magától érthető azonban, hogy bármilyen orvoslási módot is válaszszunk, mert maga a betegség idült, hosszabb ideig tartott káros behatások következménye, a baj nem lesz ugy hamarjában alaposan meggyógyitható. Az orvoslást, a szükséges életmódbeli megszoritásokat és javallatokat hosszab időn át kell majd végeznünk és szem előtt tartanunk. S épen ez az esetek többségében majdnem kivihetetlen. A krónikus gyomorhuruttban sinlődő beteg a legtöbb mértékben próbára teszi orvosa türelmét. A bántalomnak mindig jelentevő tünete, előrehaladottabb időszakában, az akarat és erély teljes hiánya. Ezen aztán minden jó szándék, segedelem nyujtása hajótörést szenved. A betegség néha egy időre gyors javulást mutat; s ilyenkor képtelenség rábirni a beteget a diéta szigoru betartására; mohón esik az ételnek, ugy, hogy rendesen bekövetkezik ismét a még sulyosabb visszaesés s vele ujolag a gyógyitó kisérletezések sora egy ujabb tünékeny javulásig. Fölsorolhatatlan a kurák száma, a melyen egy-egy ily beteg néhány esztendő alatt végig megyen. Ha a baj már igen elhanyagolt, ugy rendszerint mi sem segit, a meggyengült szervezetben tanyát üt valamely komoly, többé már nem gyógyitható baj, igen gyakran a tüdővész s a szenvedésnek vége. De ha a bántalom, mely gyakran tulfeszitett szellemi munka, az idegrendszert kimeritő foglalkozás miatt tisztán a gyomor abnormis beidegzése folytán is előlép, még nincs tulhatalmasodva, ugy gyakran jó hatásu a fürdőkura. Nem talán pusztán a fürdő maga, hanem jórészt és elsőben az a szigoru felügyelet, a mely a betegre reá lévén a legnagyobb ellenőrzéssel szabva, czélszerü étrendje hámjaiból kirugni semmiképen nem bir. Kétségtelen, hogy alkalis savanyuvizek használata, hidegvizes gyógyitó mód, stb. szintén nem kicsinylendő jotékony befolyással van, de csupán másodsorban. Milliókat visznek ki évenként Magyarországból a gyomorhurutosok kiváltkép a cseh fürdőkbe, hol egyes-egyedül a szigoruan fegyelmezett életmódot fizetik meg méregdrágán. De hát az a gondos diszcziplina a mi fürdőinkben méz nem igen lelhető fel. Az eddig évente elvesztett milliókat s még sok-sok munkaerőt, sőt életet fog megmenteni számunkra fürdőinknek a közelmultban tervbe vett reformja. Ennek a programmjában benne van az is, a mi a szánalomra méltó gyomorhurutosok egyetlen gyógyszere. Őszintén kivánunk a becsületes munkának már csak ez okból is sikert. Hadd fogyjon a száma a szegény sinlődőknek! A ki pedig egészséges emésztő rendszerrel bir, vegye fontolóra a fönnebb mondottakat s óvja magát a kedélyi élet egyensulyát oly könnyen megzavaró s nem ritkán oly sulyos bántalommá váló gyomorelrontástól.

gondolkozás világosságát, az érzések és kedély nemességét is.

Ha a nép látja, hogy sanyarusságában segitik — hálás lesz. Ha munkája gyümölcsözik, helyzete annyira javul, hogy existenciája veszélynek nincs többé kitéve: az irigység, rosz akarat, bünös gondolatok csirája kivesz belöle és leghatalmasabb védője ő lesz annak az állami és társadalmi rendnek melyben látja hogy boldogulása lehetséges.

Oda kell ezért hátnunk, hogy a népet kiemeljük az anyagi romlás és erkölcsi metely fertőjéből.

Leghathatósabb eszköz erre a hitelszövetkezetek alakitása, melyek népszerüvé tétele és elterjesztése leginkább a papoknak lehet feladata. Bennök bizik leginkább a nép, ők ennek tanácsadói, vigasztalói nyomoruságában. Hivatásukkal nemcsak hogy nem ellenkezik az ügynek az élére állni, sőt joggal várhatja meg bárki tőlük, hogy ha hirdetik a boldogulás módját, ha jóra, nemesre, erkölcsösségre, serkentenek a templom falain belöl, fáradozzanak azon eszközök megteremtésén az életben is, melyek által az emlitett czélok elérhetők. Működésükben karöltve kell haladniok a néptanitóval, kinek szintén feladata az életszámára hasznavehető derek embereket nevelni.

A mint Anglia és Németország papjai megteremtették e két állam tulnyomó többségü községeiben a hitelszövetkezeteket, ugy teremtsék meg a mieink is s ez által csak növelni fogják tekintélyüket, befolyásukat a népre, mert az akkor bennök nem csak lelki atyáit fogja látni, hanem anyagi gondviselőjüket is.

Magyarázzák meg a népnek a szövetkezetek rendeltetését, azután igyekezzenek megnyerni az eszmének csak 20—30 tekintélyesebb, jellemes, becsületes embert: s annyi taggal a szövetkezet már megkezdheti működését.

A 20—25 forintos üzletrészek melyeket a tagok 4—5 év alatt heti 10 krajczáros betételeikkel befizetnek már elégségesek arra, hogy ezzel kezdeni lehessen. Hitelük is fog lenni, mert ha a tagok üzletrészeik kétszeres összegéig kötelezettséget válalnak, a szövetkezet hitelezőivel szemben, nem fog vonakodni egy intézet sem ekkora összeget, náluk elhelyezni. Ha pedig a szövetkezet élén ismert megbizható emberek állanak, a hitel ezen felüi is emelkedik.

Az 1—2 frtnyi beiratási dijakból begyülő tartalék tőke pedig biztositékot fog nyujtani arra, hogy a szövetkezet szenvedhető anyagi károk esetében is tovább fennállhasson. Juthatna még az által is pénzhez, ha az illető községben a tanitó buzditására iskola-takarékpénztárak állittatnának fel s a gyermekek ide beadott fillérei gyümölcsözőleg a szövetkezetnél helyeztetnének el.

Az igazgatóság tagjai közöl elég lenne a pénztárnokot dijazni évi 100—120 forinttal, melylyel az a heti néhány óra mi alatt teendőket kellene végeznie elégge volna dijazva. Igy a kezelési költségek alig érezhető csekély összegre rugnának.

Az anyagi alap könnyen meg lenne teremthető és ezzel a kicsinynek látszó összeggel a jövőre nézve kiszámithatlan eredmények éretnének el.

Felszabadulnának a tagok az uzsorások kezéből, nyereségre spekuláló pénzintézeteknek sem leunének kiszolgáltatva, hanem támaszkodhatnának teljes bizalommal a szövetkezetre, melynek czélja nem az anyagi haszon, hanem a szükölködők segélyezése s a törekvő emberek buzditása. Az által hogy kölcsönt csak a tagoknak ad, a falu majdnem minden lakóját bevonhatja magába, kik a heti pár krajczárt szivesen megfizetik az ebből reájuk háramló hasznokért. És mivel kölcsönt csak józan czélokra ad — minők gazdasági beruházás, elpusztult házi állatok pótlása, betegségben szenvedők családjának fenntartása stb., a könnyelmü kölcsönöktől visszatartja tagjait, s megkövetelvén tőlük, hogy pontosan fizessenek, mert ha nem, kizáratnak a tagok közül: rászoritja adósait a pontosságra, kötelesség teljesitésre. Ha az adós tudja azt, hogy neki bizonyos időben fizetnie kell, okvetlenül igyekezik megfeszitett munkával is kiteremteni a tartozást, tudva hogy hitele megujittatni nem fog csak kiváló méltánylást érdemlő esetben.

(Folt. köv.)

Helyi és vidéki hirek.

— **A vásár** is itt van, a kedves karácsonynak nálunk előhirnoke. A vidékiek most viszik el a krisztkindlire valót s mi is szerte tekintünk: hátha nekünk is hozott volna már a kis Jézus egy kis ajándékot. Az élelmi szereknek és ruhafeleknek nagy keletök lesz s a marhavásár is, a tél daczára, igen elénknek igérkezik.

— **Német czégtáblák**. Kőszeg az utolsó két évtized alatt nagyott haladt a magyarosodás terén. Megmagyarositotta összes iskoláit s ezek meg az ujabb generácziót; magyarul ért és beszél itt kevés kivétellel mindenki. Miért költik tehát még most is német hirünket? Azért, mert külsőleg a német szót pártoljuk, iparos vállalatainkat és kereskedéseinket német czégér alatt hirdetjük. Német felirásu nálunk még a legtöbb czégtábla, német az üzletek könyvvezetése. És ez rosszul van igy. A ki azt hiszi, hogy ez mitsem von le magyarságáról, az alaposan téved. Mint a hitet, ugy a hazafiságot és magyar állampolgárságunkat külsőképen is kell vallanunk. Hiába veri mellet az az iparos meg kereskedő és hangoztatja, hogy ő ilyen meg olyan magyar. Az ilyen frázisok mitsem érnek, mikor ott fityeg czégtábláján a „Schneider"- „Schuhmacher-" „Tischlermeister" stb. Tessék magyar czégtáblát alkalmazni! Hát ahhoz mit szóljunk, mikor némelyik jó magyar hangzásu nevet és német formában pingáltatja táblájára, mint p. „Johann Tamás". Tamás vagyok én is, de csak abban, hogy ilyen áron fogjon kundschaftokat valaki. Nem folytatjuk most, hanem a tavaszszal fogunk magunknak annyi fáradságot venni, hogy minden német feliratu czégtáblát összeirunk és e helyen lepingáljunk. Hadd lássa ország-világ, kik azok a gyászmagyarkák.

— **Időjárás november hóban**. A hőmérsékletnek átlaga ezen hóban reggel 7 órakor 1.6°, délután 2 órakor 6°, este 9 órakor 3.8° volt. Kőszegen az átlagos hőmérséklet november hóban reggel 7 órakor 1.8°, délben 5.6°, este 2.8° és igy napi átlag 3.4°, ennélfogva az idén reggel 0.2°-kal hidegebb, délben 0.4° kal, este 1°-kal és igy naponta 0.4°-kal melegebb volt mint rendesen. Legmelegebb volt az idén 14-én, 18°-kal, leghidegebb — 6°-kal 7-én. — A légsulymérő átlagosan 737.2 mm-en állott; legmagasabban 747.8 mm-rel 7-én, legalacsonyabban 732.4 mm-rel 14-én. Csapadék 8 napon volt és pedig 3-szor hó, 5-ször eső esett. Zivatar egyszer volt 26-án esti 5 órakor. Vihar egyszer dühöngött éjjel 13-ikáról 14-ikére délnyugotról. Egészen tiszta nap 2, egészen borult pedig 12 volt.

— **Elismerés az érdemnek**! Péterfy Sándor, az érdemes tanférfiu, megyénk (Nemes-Csó) szülötte a mai nappal érte meg születésének ötvenedik évfordulóját. Engedje meg az általánosan tisztelt férfiu, hogy ez alkalommal mi is kifejezzük szerencsekivánatainkat azon hő óhajunk kiséretében: érje meg e napot alkotásainak javára s a magyarországi tanitóság örömére még sokáig!

— **A kik ignorálják a magyar szót**. Hogy milyen nagy magyarok a mi üzletembereinknek legnagyobb része, azt már egy fenti hirünkben kimutattuk, hanem hogy egy társaság, minő a vám és regálé adó albérlői, annyira ignorálják a magyar szót, hogy csupán csak német hirdetményben akarják magukat megértetni a nagy közönséggel, az mégis egy kicsit sok. Hát a magyar kenyér izlik? A magyar állam védőszárnyai jók? Van ám ország, a hol csupán n é m e t e t követelnek, Németország. Mi Magyarországban élünk, magyar honpolgárok vagyunk s azért megkövetelheti az állam és magyar honfitársaink tőlünk a magyar nyelvet. A kinek nem tetszik: föl is, le is az ut.

— **Dalestély**. A *Konkordia* karácsony másnapján megtartja negyedik dalestélyét.

— **Uj kávéház**. Most, hogy a *Korona* vendéglő és kávéház napjai már meg vannak számlálva, uj üzletnyitásról van szó. Özv. Pesenlechner Ferenczné ugyanis bérbe vette az egykori Kainrath-féle házat és ott a jövő évi február 1-én kávéházat nyit.

— **A „Drahrer"-ek**. Sehol sem mulatnak mostanában Kőszegen oly kedélyesen, mint a Waisbecker-féle vendéglőben, hol egy társaság „*Drahrerek* czim alatt kedélyes együttlétben üti agyon a hosszu téli estéket. Afféle napi parancsban, mely nyomtatott formában csüng a vendégszoba falán, adják tudtára a tagoknak a történendőket. Tegnap a következőt olvastuk: — Ma adatik „Restantiák feldolgozása". Eredeti vigjáték, különös tekintettel a „Drahrer-ekre. Szerzői F. és J. Itt először. — Ezt t. i. ugy kell érteni, hogy a k i k fizetnek, a z o k a szerzők. F r a n z i és J e n ő szerzek tehát a tegnapi sikerült mulatságot.

— **Szinházi cseveges**. Mostanában jóformán minden ember szinházba megy és csak az marad otthon, a ki szokása szerint korcsmában vagy kávéházban nem tölti az estét. Szórakozásra vágyunk, olyan az emberi természetünk. Operaházba nem mehetünk, hát megelégszünk a *bálház*-zal, Kőszegnek eme á l l a n d ó szinházával. Igen, merr volt idő, mikor állandó szinházról is álmadoztak itt az emberek s akkor a „bálház" csak az „ideiglenes" jelzővel dicsekedhetett. De mert a kiszemelt „állandó" szinházból puskaportorony lett, az idő állandósitotta azt a vén bárkát s a mai kor emberei annyira megbarátkoztak mogorva falaival, hogy jószerivel — mint affele régészek — meg se tudnának tőle válni. Most is a bálházban van a szinház, ott raktak fészket a magyar *Thalia* papjai; de ha meleget-e, azt nem tudjuk. Apropos: „meleget?" Lehet! Németh direktornak — mint mondják — melege lett a karmesterkeresésben, Hubay bácsinak majdnem befütött egy nő, aki anonym-levélben légyottra hivta; a többit pedig kiizzasztja a — gázsi. A melegség tehát nem hiányzik. A folytonos szódörzsölés a szinfalak mögött is csak melegségot támaszt, meleget az a sok (?) petroleumlámpa, meg az az erős hangu sugó, minélfogva a fészek csakugyan melegnek mondható. És ennél a sok melegnél melegszik aztán a közönség is, mely csak akkor fázik, ha a szinlapon az „énekrészeket" „zongorakiséret-"tel fölcresztve tálalják fel s a szinpadon meg csupa nyitott e-vel spékelik a szavakat. Hogy milyen ragadós az ilyen beszéd, azt legjobban bizonyitá a minap egy karzatbeli hölgy, aki nagyon eltalálta tátani a száját és menten ilyen beszédet kezdett társnőjével, egy piros réklis konyhanimfával: „Helled-e, mest mer ezten menjenk heze." A szerencsétlen t. i. szinház után azt akarta mondani: „Hallod-e, most már aztán menjünk haza", csakhogy a szinészek beszédétől megtellet a szája csupa nyitott *e*-vel, minek következtében elvesztette nyelvérzékét. Most le akarják a leányt vinni Budapestre a nemzeti szinházi klinikára.

— **Alispáni látogatás**. A vármegye alispánja, dr. K á r o l y i Antal e hó 8-án Rohonczon volt, hol a nagyközség és a vallásfelekezetek fejei által fogadtatott.

— **Sajtopör**. Most már nemcsak Szombathelyen, hanem Sopronban is járják a sajtópörök. Az *Oedenburger Zeitung* szerkesztője sajtópert inditott az *Oedenburger Post* szerkesztői és kiadója ellen.

— **Vadorzok**. A környékbeli gazdák tudvalevőleg nagyon szeretnek a tilosban járni daczára annak, hogy egyike másika már nagyon is pórul járt. Most is bezárkóznak egy rőti ház lakói, orvost hozattak egy napon

Tör és méreg.

Rajz.

Irta: **Paulik Károly.**

Gyönyörü reggel volt. A lombos fák közül tarka, illatos virágok dugták ki ártatlan fejecskéjöket.

A természet uj életre ébredt. Félig átlátszó, opálszinü köd nehezedett a földre, melyet a nap éltető sugarai eloszlatni készülének.

Ketten voltak csupán.

Mariska, kinek szemei szerelemről beszéltek, fénylő barna hajfürtjei hullámokban csókolták arczának üde pirját s Aladár, ki az első szerelem mámortelt érzetétől áthatva, némán, mintegy tünödve, fájjón nézett maga elé.

— Szeretett Aladár barátom, hisz ön jól tudja, hogy . . .

— Hogy szivét másnak adta! — vágott közbe Aladár, mélyen felsóhajtva.

— Ugy látszik, ön megint a régi kezd lenni; ismételni igyekszik előttem ama unalmas, istentelen szerelmi vallomásait, melyekkel, már nem egyszer mondtam, — elmaradhat. Megmondtam hogy szeretem, elégedjék meg azzal.

— De mikor mást is szeret? . . .

— Ne törödjék azzal. Én sem tiltom meg önnek, hogy kivülem ne szeressen senkit. Ma ez, holnap az.

— Csakhogy mindenki nem beszélhet igy, ily könnyen, mint Mariska nagysád. Olyan az ön szerelme, mint a téli kép; pompás, nagyszerü, . . . de szivfagyasztóan hideg.

— Ah, ön azt képzeli: nem lehet, én meg határozottan állitom, hogy igenis lehet; — felelé Mariska zavarodva. — Szerelem! — mi is az a szerelem, mivé válik is az a mi körünkben? Az által, hogy összetartó kapcsa a nagy világnak, kicsinyessé, nagyon kicsinyessé válik, mint maga a nagy világ. Ugyan kiváncsi vagyok, kedves barátom, mire volna ön képes szerelmével?... ugyan mily áldozatra?

— Mindenre, ah mindenre! — kiáltott fel Aladár büszkén, mivel azt hitte, Mariska reá czéloz.

Mariska mereven nézett szemei közé, majd elneveté magát és mondá:

— Ugyan ne esküdözzék égre földre, beletalálna fáradni.

— Soha! azonban ön csak tréfának veszi szerelmemet, — ép ugy játszik szivemmel, mint azon ifjak éltével, kik ön miatt a halálba kényszerültek menni; ha nyilatkozom, ha keblemet bánat fogja el, ha önnek lábainál esdve viszontszerelmeért könyörgök, ha sirásra fakadok: oh Mariskám ön minderre csak jót nevet s guny tárgyává tesz engem . . . Mióta megismertem, éltem valódi kinszenvedés. Ugy gondoltam, hogy szerelme egy még szebb életet adhat, s im ugy látom, hogy a rózsák illatába a rothadás büze vegyült.

— Hagyja el e költői frázisokat, kedves barátom, hisz ön tudhatja, hogy nem lehetek oly emberé, mint ön; jövedelme nem elég, hogy ostoba szeszélyeimnek vagy óhajaimnak eleget tegyen . . . Igen rossz természettel vagyok én megverve az istentől . . . Ha szabad maradok . . . Jól tudja ön . . . oh csak önt szeretem, csak egyedül önt fogom szeretni mindig . . . — Felemelkedett. Tekintete észbontó volt; látta, mily szenvedélyes szerelemmel csüng rajta Aladár tekintete; tudta, hogy mennyire bántja őt — e tudat, hogy nem lehet az övé.

És talán megsajnálta?

Hirtelen felugrott, kezet nyujtva Aladárnak s ezeket mondá:

— Isten önnel barátom, sietnem kell, a báró úr délelőttre igérte látogatását, — délutánra elvárom, — s azzal tovább rohant.

II.

Aladár elámulva nézett utána.

Valami megmagyarázhatlan érzés fogta el keblét. Gondolatokkal tépelődve, majd lehorgasztva, majd pedig hevesen fölkapva fejét, — határozatlanul tétovázott. Szemeit köny lepte el — sirt; sirása mind erősebb lett, majd fájdalmába tompa düh vegyült, egész teste remegett, szemei merevek lőnek, majd hevesen felugrott, és hangos nevetésre fakadt. Kaczaja betöltötte az erdőt.

Egyszerre, mintha dult arczkifejezése megnyugodni látszott volna. Kezével zsebéhez nyult, s onnan lassan, egész nyugalommal egy csillámló tárgyat vont elő, — tőr volt. Egy ideig nézegette s aztán rémitő kaczajra fakadva felkiáltott:

— Egyetlen vigasztaló barátom! egyedül csak te biztatsz . . . másutt ugy sincs remény . . . semmi, semmi! Boldogtalanságom elérte ama végzetes pillanatot, mely az embert halálra készteti. Meghalni! igen, meghalni fogok. Ah, mily jó is egy czéltevesztett embernek a halál. Minek is élnék? miről beszélhet már nékem a költői világ? . . . . . Edes jó barátom! keblemhez szoritalak, forrón magamhoz ölellek s te büszkén, diadalmasan szivembe hatolsz, szivembe, — mely az imént még forrón szeretett, — s kioltod nyomoruit földi éltemet.

Ugy látszik, lábai már nem birták, — összecsesett.

Valóban. Ki fejti meg a természet mélységes titkait, a melyek a sziv lapjára vannak irva? Vajjon ha a sziv virága, az isteni szikra feléled az emberben, mi az, mi utját állhatja? A halál. Vagy ahol már az igaz szerelem gyökeret vert a szivben s hajtása vad gyümölcsöt hoz, vajjon mi a legjobb gyógy ir rája? A halál.

Kőszegről, de a világért nem szólnának a ház bajáról. A röti vénasszonyok már majd nem kitalálták, mikor végre arról értesült a szemesebbje a falunak, hogy hát gazduram lesre járt a kőszegi erdőbe, a hol őt is meglesték és egy kicsit m g ütték. Ez nyomja most az ágyat.

— **Megszünt száj és körömfájas.** Szany, Vágh, Alsó-Bükk, Berekalyja, Tompaháza, Répcze-Szemere, Felső-Szakony és Lédecz községekben valamint a Csepreghez tartozó Tormási majorban szarvasmarhák között a száj- és körömfájás végképpen megszünt, minek folytán az elrendelt állategészségügyi rendőri intézkedések hatályon kivül lettek helyezve.

— **Római régiségek.** Szombathelyen — mint a *Vasvármegye* irja — nagy számban találnak római pénzeket. Az érdekes régiségek azonban nagyrészt elkallódnak, mivel a földmunkával foglalkozó munkások illetéktelen kezekre juttatják. Szombathelyen, nézetünk szerint, egy kapavágást sem volna szabad tenni felügyelet nélkül.

— **Pályázat.** Az elhalálozás folytán üresedésbe jött bozsoki körjegyzői állásra, a melyhez Bozsok, Czák, Doroszló, Szerdahely és Velem községek tartoznak, s a melynek székhelye ezután Vas-Szerdahely lesz, jövedelme pedig 400 forint és 120 forint lakbér, pályázatot hirdetnek.

— **A vasárnapi munkaszünet.** Az országos ipartanács mult héten tartott ülésében azon fontos megállapodásra jutott, hogy szent István napján, ugy junius és julius hónapokban a vasárnapi munkaszünet az eddigi határozmányok szerint maradjon, de az év többi hónapjaiban az összes kereskedői üzletek záróórája vasárnap déli 12 órára határoztassék.

— **A magyarországi tanitók háza.** A hazai néptanitók Eötvös-alapjának központi bizottsága Peterffy Sándor elnök és Lakits Vendel titkár aláirásával lelkes fölhivást bocsátott ki, a mely az egyesület áldásos működését röviden ismertetve, arra kéri a jó embereket és hazafiakat, hogy tegyék lehetővé a „Magyarországi tanitók házának" létesitését. Az egyesület, mely vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül gyámolitja a népnevelés munkásait, elsőrendü főladatának tartja azt is, hogy létesitse a fővárosban a „Magyarországi tanitók háza"-t, a melyben rendes tagjainak felsőbb iskolákban, egyetemeken tanuló fiai részint ingyen, részint pedig mérsékelt dijért szállást kaphassanak. Otthont akar adni a magyarországi néptanitók fiainak, a kik a család köréből kikerülve, idegen emberek közé jutnak, s azt akarja, hogy hajlékuk legyen Budapesten az országos jellegü tanitói egyesületeknek, a melyben tanácskozásaikat megtarthassák „A nemzetünk évezredes ünnepére való előkészülést akarjuk fölhasználni", mondja a felhivás, annak bebizonyitására, hogy él bennünk, magyar néptanitókban is a közérzület, mely országoknak, államoknak szolgál talpkövül, támaszul. A midőn nemzetünk a közel jövőben megtartandó ezredéves örömünnepre készül időszerünek sőt kötelességnek tartjuk, hogy a magyar nemzet népoktató intézeteinek munkásai is hozzáruljanak e magasztos ünnep fényéhez és pedig azzal, hogy ez alkalommal megvessék alapját a „Magyarországi tanitók háza"-nak. Az „Eötvös-alap" azonban csak ugy teljesithetné szép feladatát, ha a nemzet hü fiai kegyes pártfogásukra méltatnák s ha akkor midőn más szent nemzeti czélokra áldoznak, egy-egy fillért juttatnának a nemzet legszerényebb napszámosainak perselyébe, az „Eötvös-alap"-ra is". — Az adományokat Roller Mátyás polgár-iskolai igazgatótanár (Budapesten, nagymező-utca 1. sz.) mint az alap pénztárosa, és szerkesztőségünk is pontosan nyugtázza.

— **Kirándulás Olaszországba.** A Palermohan tartandó kiállitás alkalmából a máv. menetjegyirodája január hó 16-án társas kirándulást rendez Olaszországba. — Az utirány a következő. Budapest, Zágráb, Fiume, Ancona, Róma, Nápoly, Palermo, Nápoly, Florenz, Velence, Budapest minden egyes városban néhány napi tartózkodással. Nápolyból a közeli Capri sziget valamint Sorento félsziget és Pompeji megtekintése is bevonatik a kirándulás kereteb. Fiumeből Anconába és Nápolyból Palermoba és vissza külön hajók állanak a kirándulók rendelkezésére, melyek a kényelem tekintetében a legkitünőbben vannak berendezve. A kirándulást a magy. kir. állam vasutak városi menetjegyirodája főnöke Schwimmer Pál fogja kisérni; Olaszország nevezetesebb helyeinek megtekintésére tájékozott vezetők fognak az utasoknak dijmentesen rendelkezésükre állani. Az utasoknak ellátásáról és elhelyezéséről I. rangu szállodákban már gondoskodva van. A részletes programmok sajtó alatt vannak s néhány nap mulva az érdeklődőknek kivánatra dijmentesen fognak ugy a budapesti menetjegyiroda által, (Hungária szálló) valamint a vidéki menetjegyirodák által megküldeni.

— **Hirdetmény.** A m. kir. kereskedelmi miniszter ur ő nagyméltóságának meghagyása folytán, az országos statisztikai hivatal egy uj helynévtárt készittet „Magyar korona országainak helységnévtára" czim alatt. Ezen helységnévtár, melynek bolti ára 7 forint leszen, a jövő év elején fog megjelenni. Előfizetési ára 4 frt., mely összeg az országos statistikai hivatalhoz Budapest V. Rudolf-rakpart 6. szám, beküldendő. Sopron, 1891. november hóban.

A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

— **Vilmos, mit kivánsz karácsonyi ajándékul?** Egy kiegészitőszekrényt édes anyám! — Számos gyermek, ki a kedvelt Horgony-Kőépitőszekrényt birja, igy szokott felelni a fenntt kérdésre. Az óvatosak rendesen hozzá teszik még: „de ezen vagy azon számu kiegészitőszekrényt és a horgonygyári jelvénynyel el kell látva lennie, mert különben nem vehetem hasznát." Valóban igy szokott lenni, a mint a Richter F. Ad. és társa, Bécs, Nibelungengasse, 4., czég csinos árjegyzékéből láthatjuk és ennélfogva mi valamely kőépitőszekrény vevőjének szintén bizonyos óvatosságot ajánluuk. Boszantó lenne, ha az ünnepnapon győződnék meg, hogy nem a kivánt hires Horgony-Kőépitőszekrényt kapta, hanem egy kevésbé értékes utánzást; az ünnepi öröm oda lenne! A karácsonyi ajándékok közt a Horgony-Kőépitőszekrények az első helyet foglalják el; ki valamely ismerősnél látta, az magának is vesz ilyet, a ki pedig egyet bir, az minden évben egy vagy több kiegészitőszekrény álta! nagyobitja. Ez semmiféle más játéknál lehetséges, ellenkezőleg kivétel nélkül rövid idő alatt értéktelenek; a Horgony-Kőépitőszekrények azonban évek hosszu során át eltartanak és ennélfogva a legolcsóbb játékszer.

Szinház.

Szegényesen állunk még most is a magyar szinház dolgában. Megkönyörült ugyan a szintársulaton és — tegyük hozzá — a közönségen is Steierleinné urnő, a ki a nélkülözhetetlen zongorakiséretet szolgáltatta a héten, de nem ugy a könyvtár, melyből nem került elő operette. Pedig anélkül nálunk az előadások csak felemás számba mennek és nem érhető el nagyobb hatás. A mi felfogásunk és megyőződésünk szerint: az operett elmaradhatatlan valami, persze, a maga egész formájában.

A mi az eddigi előadásokat illeti, azok nagyobbrészt beválltak, de közönséget nem igen vonzottak, daczára annak, hogy szinészeink egynémelyike széleskörü tanulmányra és gondolkozásra valló sikerrel tölti be szerepét. Nézzük immár.

Vasárnap: Délutáni előadásban *Don Juan.* Este *A piros bugyelláris* középszámu közönséget vitt a szinházba. Az énekrészeket egy működvelő urhölgy kisérte zongorán. Hubay Gusztáv (a tölgyesi biró) teljes korrektséggel oldotta meg — mint mindig — feladatát, nem kevésbé Erdélyi Margit (a felesége), ki a fiatal jókedvü menyecskét megfelelő elevenséggel ad és szépen énekelt. Várady József (manipuláns huszár őrmester) nótáit a közönség megismeltette, mintegy azt akarván kifejezésre juttatni, hogy szereplő igazán csak igy tetszik.

Hétfőn: szünet.

Kedden: *Huszár szerelem* ment zónával. A darab kezdetekor a szinház zsufolásig megtelt közönséggel és fokozódó érdeklődéssel szemlélték a darabot. A darab sikerültnek mondható, miben legnagyobbrésze volt Hubay-nak (Kenéz Mihály), ki oly természetes hűséggel, mondhatni művészieseu játszott, hogy a közönség legnagyobb megelégedésének adott kifejezést akkor, midőn zajos helyeslessel ismételten a lámpák elé hivta. Nem kevésbé jól játszott Váradyné N. Jolán (Anna), kinek játéka e darabban is nagyon sikerültnek mondható. Várady (Berényi) is jól megállta a sarat és mintha olyan bravuros szellem lengett volna át játékán. Erdélyi Cornélia csinosan alakitotta „Sárika" szerepét. Török Dezső (Kálmán) ma ért el zajosabb hatást alakitásával, kezdő szinész létére nem is kivánhatunk tőle többet; játékával a közönség meg volt elégedve. Hozzájárultak a darab sikeréhez: Erdélyi Margit (Hüppigné), Németh János (Barkos), Igmándy (Hüppig) és Tomanóczy (Déri költő).

Szerdán: *A czigány*-t láttuk és benne Hubay igazán eredeti alakját. Ő (Zsiga, czigány) szerepét sok érdekes vonással játszotta, de mégis Váradyné N. Jolán (Rozsi czigányleány) vitte el babért. A közönség fokozódó lelkesültséggel tapsolt és kétszer hivta a lámpák elé. Erdélyi Margit sok hidegséget tanusitott szerepében, mintha teljességgel le akarna mondani a közönség kegyéről. Tán csak nem háborgatta őt ereje kifejtésében a szinfalak mögött fel-felhallszó lárma?

Csütörtökön: *A virágfakadás* Murai kitünő vigjátéka került szinre, középszámu közönség előtt. Az első darabban a főérdem Török Dezsőt (Laczi) és Erdélyi Cornéliát illeti. E derültséget keltő darabon a közönség sokat mulatott. — Utána következett: *A két süket*, bohózat. Itt ismét Hubay (Damorisan) emelkedet ki jóizü humora által, Török Dezső (Placzid) és Erdélyi Cornélia (Englautine) is jól játszott, nem különben Igmándy (Bonifácz) is. E darabban a derültség legmagasabb fokát érte el; — kaczagott a közönség, — velök kaczagtak a szereplők és igy kétrészről verseny: kaczagtak.

Péntek en: szünet.

Szombaton: Szigligeti jeles népszinmüve *Falusiak* került szinre.

Vasárnap *A pók*-ot játszák.

Közgazdaság.

Körrendelet

a szőlővesszők és haszuált szőlőkarok szállitásának szabályozása iránt a belföldi forgalomban.

A)

1. Filloxerazárlat alatt levő területekre (vagyis oly területekre, a melyeken a filloxera jelenléte hivatalosan megállapittatott, s a melyek ennek következtében zár alá vétettek) bárhonnan szabad bármiféle szőlővesszőket szállitani.

A zárlat alatt levő területekkel egyenlő elbánásban részesittetnek azok a községek, illetőleg határaik, a melyekben eddig szőlőmivelés nem volt.

2. Filloxera zárlat alatt nem levő területekre szintén szabad bárhonnan származó bármiféle szőlővesszőket bevinni, ha a törvényhatóságok általános megengedő nyilatkozatban kimondják, hogy egész területükre, vagy területük valamely közigazgatásilag határolt részébe (például vármegyék a megnevezendő járásokba) bármiféle szőlővesszőket bebocsátanak.

A vármegyei törvényhatóságok ily általános megengedő nyilatkozata ellen az ezzel érintott területen levő, az 1. pont alá nem tartozó bármely községnek joga van saját területére nézve a törvényhatósághoz tiltakozó felterjesztést tenni.

E végett tartozik minden vármegyei törvényhatóság az esetre, ha általános megengedő nyilatkozatot bocsát ki, az 1. pont alá nem tartozó községeket e nyilatkozatáról azonnal értesiteni s minden ekkent értesitett község köteles ezt azonnal kihirdetni s a kihirdetéstől számitva, legkésőbben 30 nap alatt a törvényhatósághoz felterjesztést tenni az iránt, hogy az általános megengedő nyilatkozatba belenyugszik, vagy az ellen saját területére tiltakozik-e?

A tiltakozó községek határába sehonnan semmiféle szőlővessző nem vihető be.

3. Sem a törvényhatóság általános megengedő, vagy tiltakozó nyilatkozata, sem a községek tiltakozó felterjesztése ellen felfolyamodással élni nem lehet.

4. Az 1. pontban foglalt rendelkezés a törvényhatóság indokolt felterjesztésére kivételes esetekben egyes területekre nézve a ministerium által korlátozható vagy szigoritható.

5. Használt szőlőkarok szállitása a szőlővesszőkkel azonos elbánás alá tartozik.

B)

6. Szőlővesszőknek vagy használt szőlőkaróknak a jelen rendelet értelmében megengedett szállitásához további rendelkezésig szállitási igazolványok szükségesek.

Ez igazolványokat kiállithatja: a) a földmivelésügyi ministerium, b) a rendeltetési helyre nézve illetékes alispán, polgármester vagy főszolgabiró.

Az igazolvány kizárólag tengelyen (kocsin) foganatositandó szállitáshoz egy példányban, más nyilvános közlekedési eszközel: jelesül vasuton, gőzhajón vagy

---

Az emberi kebelnek mennyei édenét képező lélek költészete a szerelem. S ha ez veszve van? Legjobb a halál.

E gondolatok forogtak fejében.

Ujra kaczajra fakadt, s idegesen, görcsösen a tőrt mellének szegzé.

— Mariskám! Oh, jöjj felém! nincs többé szomoru arczom, mosoly ül arczomon — nevetek. Nézd e csillámló barátomat, nézd, mint készül e nyomorult életet egy ujjal felcserelni. Hahaha! Miért sirsz? hisz szeretni foglak ott a messze túlvilágban is, a melyre készülök. Vagy tán azt hiszed, hogy elátkozlak? Oh, nem! Nem átkozlak, hisz nem vagy te bünös boldogtalanságomban. Megmondtad, hogy másokat is szeretsz, nem lehetsz csak egymagamé, de hát . . . Hahaha! Mint fog kiszökkenő vérem hire elterjedni a városban. A hollók károgva lakmároznak majd testemen s ülik meg halotti toromat. Csakhogy . . . Mariskám . . . te nem találhatod többé örömedet abban, hogy ime megint egy ifju élet kioltva általad. Nem! . . Gondoskodtam a felől, hogy te is velem jösz, velem, igen velem . . . Mérget öntöttem be . . . hahaha italodba, amit álmosság ellen szoktál inni, midőn szeretőiddel tivornyázol. Rajta, rajta, kedves barátom, menjünk a dologra . . .

Egy gyenge pillanat . . . egy dőfés . . s a piros magasra szökő vérsugár jelezte, hogy a — tőr megtette szolgálatát.

III.

Midőn elterjedt a hir, hogy Török Aladár öngyilkossá lett, Mariska fényes termeiben ép nagy lakomázás folyt. Folytonos pohárkoczintás, köszöntők mutatták, hogy mennyire jól mulatnak.

Mariska poharat vett kezébe s épp egy az imént mondott köszöntőre akart felelni, midőn a komornyá lépett be s halálsápadtan adta tudtára a tivornyázóknak, hogy Török Aladár urat, szivében törrel halva találták.

— Ah, ugyan miért tehette ezt?

— Talán csak nem a szerelem áldozata?

Kár ily ifju életért! — e szavakat mormogták, miközben a pezsgőből, nagyokat ittak. Mariska, kit e hir bár egészen lesujtott, felemelé poharát s a következőket mondá:

— Kedves barátim! ajkamhoz emelem poharam, hogy fenékig üritsem mindn. ájunk jóvoltáért. Azt mondják: borban van az igazság! megengedem igazuk lehet, de az egyszer nem hederitek reá.

— Álmosság elleni italom helyettesiti nálam a bort, mivel Aladár lelkiüdveért az éjjelt is vig czimborák közt akarom tölteni. Barátim! fenékig a poharat, éljen Török Aladár! — Eljen! harsogott az egész társaságban.

Valljon mire gondolhatott ekkor Mariska?

Talán megsajnálta? Oh nem. Nem gondolt semmire, nem is sajnálhatta. De minek is? Hisz az neki galád játéka, nem Aladár vala az első kit megölt. De miért volt lesujtva? Miért? Mert még tovább akarta üzni játékát az ifjúval s im a halál utját állta.

Mariska valóban fenékig üritette a poharat.

A báró ur is felkelt, ki ellenséges lábon állt Aladárral, és egy pohárköszöntőt mondott Mariskára, mint a világ legnemesebb hölgyére. De Mariska nem hallgatott rá. Feje szédült, szemei villogtak, szive szorult, lábai inogni kezdtek; a méreg, melyet Aladár italába töltött, megtette hatását, kétségbeesetten kiáltott fel:

— Istenem, megvagyok mérgezve . . . meghalok! Még egy sikoltás . . . Gyilkos . . . Gyilkos! . . . s halva rogyott össze.

postakocsin történő szállitáshoz három példányban szükséges.

A három példány közül egy a felvevő állomáson marad, egy a küldeménynyel továbbittatik s a leadó állomásánál marad, egy példány pedig a czimzettnek küldendő, a ki a szállitmányt ez igazolvány felmutatása mellett, veszi át a leadó állomástól s azt az esetleg tengelyen szükséges további szállitásnál is használja.

C)

7. A szállitandó szőlővesszőknek deszkarekeszekbe vagy zsákvászonba kell csomagolva lenniök.

A postahivatalok, vasutak, gőzhajók és egyéb közlekedési vállalatok további rendelkezésig csakis szállitási igazolványnyal kisért szőlővessző-szállitmányokat vehetnek fel továbbitás végett.

8. A szőlőnövény alkatrészei közül, a szőlővesszőknek a jelen rendelettel szabályozott forgalmától eltekintve — egyelőre még csak a szőlőfürt tárgya a szabad forgalomnak s ennek kivételével a szőlőnövény minden egyéb alkatrészének forgalma — az 1880. évi márczius 2-án 5.693. és október 22-én 30.574. szám alatt kelt, valamint az ugyanazon évi junius 28-án 16.492. szám alatt kelt rendeletek értelmében, tiltva van; azért kellően ellenőrzendő, hogy a szőlőlevél forgalomba ne kerüljön, s gyümölcs vagy szőlőfürt csomagolásához ne használtassék.

9. Azok, a kik a jelen rendelet határozatait megszegik, kihágást követnek el, a melyekért az 1883. évi XVII. t.-cz. 12. §-ában megállapitott büntetéssel sujtatnak.

10. A küllölddel, ugyszintén a monarchia másik felével és Horváth-Szlavonországokkal való szőlővessző forgalomra nézve eddig érvényben volt korlátozó rendelkezések fentartatuak változatlanul továbbra is.

A jelen rendelet törvényhatóságonként az egyes törvényhatóságok nyilatkozatainak a földmivelésügyi ministeriumhoz beérkezése s a miniszterium által teljesitett kihirdetése után lép hatályba; addig a szőlővessző szállitásoknál az 1890. évi junius 3-án 25.000. szám alatt kelt rendelet alkalmazandó.

Budapesten, 1891. évi október hó 28 án.

Bethlen, s. k.

Felelős szerkesztő: ***Wittinger Antal***

Kiadó-laptulajdonos: ***Feigl Gyula.***

Irodalom.

— **Tréfás számtani feladványok gyüjteménye**" czimen egy rendkivül hasznos és mulattató, diszes kiállitásu könyv hagyta el a sajtót. A karácsonyi és ujévi ajándékozásra szánt könyvet Kökösi Orbók Mór irta s nála rendelhető meg Pozsonyban. Ára 50 kr. A könyv hasznos voltát bizonyitja az a körülmény is, hogy négy év alatt négy kiadást ért meg. Nemcsak az ifjak, hanem más korbeliek is nagy mulatságot szerezhetnek maguknak e könyvvel, a mely a mulattatáson kivül az által válik hasznossá, hogy komoly alapja is van. A tréfás alakban fölvetett számtani feladványok magyarázata, megfejtése gyakran komoly számtani műveletekkel van összekötve. Az ifjuság szereti az ilyen tréfás feladványokat, magányosan, vagy társaságokban elmulat rajta s a megfejtésnél élesiti elméjét. A példák a legegyszerübbtől a legkomplikáltabbig váltakoznak; néhány zófizmát is találunk közöttük; igy a Zeno-félét. Amazok könnyebb megfejtése kedvet ád ezekhez s a kiváncsiság lassankint belemélyed a felsőbb számtani műveletekbe is. A példák néha egész történetek, néha kellemesen perdülő versekben hangzanak. A szerző általánosan ismert jeles tanférfiu lévén, a paedagogiai szempontokat mindig szem előtt tartotta. Azt lehet mondani, hogy a könyvecske a számtan népszerüsitésének kitünően megirott segédkönyve. A tanárok és a tanitók is nagy sikerrel használhatják tanitásaik közben. Ifjaknak és más korbelieknek is melegen ajánljuk e könyvet. Ugyancsak Orbók Mór szerzőnél rendelhető meg a „Tréfás rajz- és mértani feladványok gyüjteménye" is. Ára 50 kr.

— **A „Hét" jubeliuma**. A budapesti irodalmi börzén, az Otthon asztalai mellett, hetek óta emlegetik azt a jubileumot, mely ezen a héten, az irói-nemzedék őszinte örömére, aktualissá vált: a HÉT századik számának jubeliumát. Körülbelül két évvel ezelőtt, 1889 novemberében, inditotta meg Kiss József az ő heti lapját s a legelső rózsaszinbe játszó szám, mely a Márkus Emilia arczképének aegise alatt szállt ki a világba, olyan nagy és hizelgő érdeklődést keltett országszerte, mely szinte páratlan a magyar időszaki irodalomban. A két év alatt, mely azóta lefolyt, a Hét nagy munkát végzett: az ország igazi intelligencziájának irodalmi közlönyévé lett. Az a táborkar mely a Kiss József lapjához szegődött, olvasókban és irókban egyaránt, a szellem igazi arisztokrácziája. Bátran el lehet mondani, hogy a Hét-ben fennállása óta, egyetlen izléstelen sor nem jelent meg. Cziméhez képest az uj lap modern, aktuális, gyorsanjáró. Közleményei a hét eseményeit tükrözik vissza, de nem a régi divatu szellemeskedéssel, csevegéssel, s az ugynevezett minden áron való esprit-vel. A „Hét" aktuális irói igazi párisi chroniceur-ök, kik az intelligens emberek számára irnak. Gyülölik a frázisokat, s inkább a fejüket töretik be, mint Kozma Andor mondja a mai jubiláris számban. S ami a lapnak egyik főérdeme: már eddig is több uj, kiváló tehetséget fedezett fel s ismeretlen, de nagy jövőjü embereket vezetett be az irodalomba. Persze, hogy rajtuk kivül ugyszólván az egész magyar irodalom a „Hét" mellé állt; Jókai Mórtól Szabolcska Mihályig alig van magyar iró, ki a Hétnek nem munkatársa s kinek neve a két eddigi évfolyamaiban elő nem fordul.

Az utolsó, jubiláris szám terjedelmesebb, mint a többi és szellemesnél szellemesebb közleményekkel van telistele. Jókai Mór a magyarok bécsi házát ismerteti az ő megkapó, kedves modorában. Mikszáth Kálmán egy lealkonyodó napról ir, egy volt miniszterről, ki lassanként lejárta magát. Rákosi Viktor pompás humorral irja le, hogyan csinálják a Het-et. Nincs olvasó, akit ez az ötletes, vidám czikk meg ne kaczagtatna. Dóczy Lajos a „Pázmán lovag"-ból közöl két gyönyörü verset, melyekből már szinte előre kiérzik a zene. Herczeg Ferencz „Mirjam" czimmel ir egy mesét a fin de siecle korából.

Itt van a Hét saját neveltjének: Kóbor Tamásnak egy mély és poetikus meséje az éjszaki és déli sarkról. Munkácsy Kálmán A nagy Galeottó czimmel ad egy érdekes, egészen modern történetet. A novellák közül való a Szüry Dénes szines vázlata az Agglegény-telepről. Ez a czikk ép oly eleven, tarka, mint a szerző nagy feltünést keltett müve, melyet a Riviérá-ról irt. Gróf Vay Péter Flórenczről ad csinos képet, mig Pekár Gyula egy kisértetics történettel szerepel. Szokolay Kornél a női orvosokról irt figyelemreméltó czikket, mig Földes Béla, az egyetem jeles professzora, politikai apróságot küldött. A kitünő menunek nem utolsó része Kassai Vidor aphorizma gyüjteménye. A népszinház kitünő komikusa ugyanis, a milyen kaczagtató a szinpadon, ép olyan sötét pesszimista az életben. Itt van Nogall Janka egy szép meséje s Fenyő Sándor, a Magy. Hirl. szerkesztőjének redaktori tizparancsa. Költeményeket a Hét jubiláns száma Nógrádi Pap Gyulától, Kisfaludy Atalától, Makai Emiltől, Ábrányi Emiltől, Jakab Ödöntől, Lipcsey Ádámtól, Inczédy Lászlótól, Várady Antaltól, Palágyi Lajostól, Barna Izidortól közöl. Külön kell kiemelni a Szalay Fruzina bájos versét, melynek „Tünö napok" a czime. Van a füzetben számtalan apróság, aktuális czikkek a műtárlatról a legujabb irodalmi eseményekről, referáda a legujabb szinielőadásokról, talányrovat stb. A czimlapon egy bájos csoportozat nyolcz igazi beautét tüntet föl az arisztokrata családok köréből. Ez valószinüleg minden hölgyet érdekel.

A jubiláris számból, mely 3½ iv tartalommal jelent meg, mutatványszámot kiváuatra mindenkinek küld a Hét kiadóhivatala, Erzsébet-körut 6.

Nyilt-tér.

Fekete fehér és szines selyemszövetet 60 krtól 15 frt 65 krig meterenkint — sima és mintázott (240 különböző minőségben) — darab- és végszámra, porto- és vámmentesen szálli a Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállitó) gyári raktára Zürichben. Mintákat rögtönösen küld. Levelekre Svájczba 10 kros bélyeg ragasztandó.

Vasuti menetrend.

Klm.	Állomások.		sz. vegyes vonat II.III. oszt. kocsikkal		
	Középeurópai idő.		reggel	d. u.	este.
—	**Köszeg**	ind.	5⁰⁵	11⁵⁵	5⁵⁰
6	Lukácsháza	(m. h.)	5¹⁹	12⁰⁸	6⁰⁴
12	Német-Gencs	(m. h.)	5³⁶	12²⁴	6²¹
18	**Szombathely**	érk.	5⁵¹	12³⁹	6³⁶
—	**Szombathely**	ind.	6⁴⁵	3¹⁵	7⁰⁵
7	Német-Gencs	(m. h.)	7⁰¹	3³¹	7²
13	Lukácsháza	(m. h.)	7¹⁸	3⁴⁸	7³⁸
18	**Köszeg**	érk.	7³¹	4⁰¹	7⁵¹

Csak kedd-, pénteken közlekedik egy negyedik vonat Kőszegről 8 ó. 10 percz- Szombathelyről 11 ó. — perczkor.

Piaczi-árak.

Buza	100 kilo	10 frt. 60 krtól	10 frt. 70 kr-ig.
Rozs	„	10 „ 25 „	10 „ 50 „
Árpa	„	6 „ 50 „	7 „ 50 „
Kukoricza	„	6 „ 40 „	7 „ — „
Zab idei	„	6 „ 20 „	6 „ 40 „

	frt.	kr.		frt.	kr.
Buzaliszt I. 100 kilo	15	40	100 kilo burgonya	1	85
„ II. „	15	10	Marhahus . 1 kilo	—	60
Rozsliszt I. „	13	60	Marha zsir	1	10
„ II. „	12	—	Disznóhus „	—	52
Buzakorpa . „	5	—	„ zsir . „	—	68
Rozs „ . „	5	—	Borjuhus . „	—	60
Köleskása . „	14	—	Birkahus . „	—	36
Dara . . „	17	—	1 méteről bükkfa	13	50
Árpa dara . „	8	—	„ „ dorong	10	—
Széna . . „	2	52	„ tölgyfa	9	40
Szalma . . „	1	90	„ „ dorong	7	60

Kőrrejtély. Érdekes, nélkülözhetlen játék a hosszutéli estékre. A körrejtély csak akkor valódi, ha a gyári jelvénynyel, a Horgonynyal el van látva. — — — — — — — — —

Ezer meg ezer szülő dicsérőleg elismerte a hires

Horgony-Köépitöszekrenyek

nagy nevelési értékét; jobb játék nem létezik gyermekek és felnöttek számára! Részletesebbet ezekről valamint a „Körrejtélyről" képes árjegyzékünkben találni, melyet minden szülőnek meg kellene rendelni, hogy kellő időben gyermekeik számára igazán alkalmas karácsonyi ajándékot kiválaszthatnak és megrendelhetnek. Az árjegyzékek ingyen és bérmentesen küldetnek szét. — Minden köépitőszekrény a „Horgony" jelvény nélkül közönséges és kiegészitésre nem alkalmas utánzások, ennélfogva mindig

— **Richter-féle Horgony-Köepitöszekrény** —

kérendő és csak ilyen fogadandó el. — Minden finom játékszerkereskedésben 35 krtól 5 frtig és feljebb kaphatók.

Richter F. Ad. es társa, első osztr. magy. császz. és kir. szabad. köépitőszekrényvár.
Bécs, I. Nibelungengasse 4. Olten, Rotterdam, London, E. C., New-York 310 Broadway.

Csúz, köszvény, tagszaggatás, fejfájás csipőfájdalom hátfájdalom stb. ellen legjobb bedörzsölés a Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller.

Több mint 20 év óta a legtöbb családban ismeretes mint fájdalom-enyhitő **szer** és majdnem minden gyógyszertárban kapható 40 és 60 krért. Minthogy utánzások léteznek, ennélfogva mindig határozottan:

„Horgony-Pain-Expeller"

kérendő.

Bor-kivonát,

kitünő szer ártalmatlan bor előállitásához — a valódi bortól meg nem különböztethető — ajánlom a fenti kipróbált különlegességet.

2 kgr. ára (100 liter bort ád) 5 frt 50 kr. Recept mellékelve — ingyen. Jó eredményért vagy a gyártmány ártalmatlanságáért felelőség.

Szesz-megtakaritást

az égett boroknál az én felülmulhatatlan erős essenciám által elérhető; ez az italoknak egy kellemes csipős izt kölcsönöz, és csakis nálam kapható.
Egy klgr. ára 3 frt 50 kr. (600—1000 litert ád) használati utasitás mellékelve

☛ A fenti különlegességeken kivül ajánlok különféle **„essenciát" rum, cognac, finom liquer** stb. gyárak számára, felülmulhatatlan minőségben. Receptek ingyen mellékelve. **Árjegyzék bérmentve.**

Pollák Károly Fülöp.

essenc-különlegességek gyára, Praga.

Solid képviselők kerestetnek.

Rendkivül fontos találmány gyengeség ellen!

Férfiaknak!

A cs. és kir. szab. **Potentator**ral gyógyulhatnak férfiak rögtön, tartósan és utóbajok nelkül, még oly esetekben is, hol semmi sem használt; még több évi gyengült vagy elvesztett erő is helyreállittatik (külsőleg észrevehetetlen, garantirozott ártalmatlan, izgalom nélküli, kellemes gyógymód). Hires tanárok elismerő nyilatkozatai, legmelegebb orvosi ajánlások és az alaposan kigyógyultak ezernyi hálairatai érdek nélkül tanácsolják a cs. és kir. szab. **Potentator** alkalmazását. Maradandó eredmény. A küldés és csomagolás diskréczióval. Tartalom és származás felismerhetetlen. **Dr. Altmann Károly**, Wien, VII, Mariahilfstrasse 70. sz. Felvilágositó röpiratok kivánatra ingyen és bérmetve küldetnek.

Képes Családi Lapok

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes heti lap.

Szerkeszti: **Dr. Tolnai Lajos.** Főmunkatárs: **Dr. Váradi Antal.** Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **Dr. Murányi Armin.**

Előfizetési ára:

a **„Hölgyek Lapja"** czimü divat melléklet s a **Regénymelléklettel** együtt:

Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK" czimü hetilap uj negyedbe lép. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezőjét a magyar művelt családoknak e szellemi kincsét a következő irók és irónők támogatják: *Jókay Mór, Lauka Gusztár, Rudnyánszky Gyula, Dalmady Győző, Mikszáth Kálmán, Komócsy Józssf. Temérdek (Jeszenszky Danó), dr. Prém József, dr. Sziklay János, Inczédy László, Palágyi Lajos, Erődy Dániel, Dengi János, Tölgyesi Mihály, Vértessy Gyula, Mery Károly, dr. Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Rolitzky Jenő, Csorba Palotay Ákos stb.; Beniczky-Bajza Lenke, Büthner Lina, Nagyváradi Mira, Kuliffay-Benitzky Irma, Harmath Lujza, Hevessiné-Sztor Margit, V. Gaál Karolina, Karlovszka Ida, Mericzay-Karossa Irma, Erzsike stb. stb.*

A **„Képes Családi Lapok"** az összes szépirodalmi képes heti lapok között a legélénkebb, legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden válfaját felöleli, képei a jelen eseményeit s a leghiresebb festők műveit mutatják be.

„Hölgyek Lapja" czimü havonkint kétszer megjelenő divatmelléklete a legujabb divatképeket hozza s e mellett a magyar háziasszonynak valóságos szellemi titkára, a mennyiben a nevelés, az egészség, a gazdaság, kertészet, a háztartás s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

Regénymelléklete külön beköthető négy kötet érdekes regénynyel ajándékozza meg évenkint az előfizetőit.

Zöld boritéka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kép-, szám-, koczka- és ponttalányokkal és szórejtvényekkel, melyeknek megfejtői értékes jutalmakat kapnak.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik ez iránt, — legczélszerübben levelezőlapon — hozzáfordulnak

A ki az egész évre szóló hat frtnyi előfizetési összeget 40 krajczár csomagolási és postaszállitási dijjal együtt egyszerre beküldi, annak 4 regényt; a ki 3 frt előfizetési összeget 30 kr. csomagolási és postaszállitási dijjal együtt egyszerre beküld, annak két regényt: és a ki csak 1 frt 50 krnyi negyedévi előfizetési dijat 20 kr. csomagolási és postaszállitási dijjal együtt egyszerre beküld, annak a kiadóhivatal egy regényt küld ajánlva jutalmul.

A ki 3 uj előfizetőt gyüjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül **egy diszes emlék könyvet** küld a kiadóhivatal.

Megrendelhető postautalványon **minden postahivatalnál** és **minden könyvkereskedésben**.

Előfizetéseket (a hónak bármely napjától) elfogad a **„Képes Családi Lapok"** kiadóhivatala **Budapest, Nagykorona-utcza 20 szám.**

Teljes számu példányokkal még mindig szolgálhatunk.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Köszegen.